

Kapitola 6

ŽIVOT NA OSTROVĚ

C. K.

1

Když na konci září 1950 Arthur odjel do New Yorku, netušil, jak dlouho bude pryč. Mamaine se chystala zůstat s Celií v Londýně a připojit se k němu později. Já se zasmušile také rozhodla odcestovat do Londýna a najít si jinou práci. O Verte Rive a psy se měli starat Maxim s Annou.

Když Arthur odjel, jen tak tak jsem přežívala. Ráno jsem vstala a večer jsem si šla lehnout a bylo mi jedno, jestli usnu, nebo ne. Cítila jsem jenom obrovskou bolest u srdce, která jako by vyzařovala i do plic, žaludku a jater. Dá se bolest u srdce zakoušet nejenom v přeneseném smyslu, ale také doslova? Po nějaké době se mi v podpaží objevil vřed. Odjela jsem metrem do Americké nemocnice v Neuilly a nechala si ho vyříznout. Dodnes mi mé churavé srdce připomíná kratičká jizvička.

Když jsem přijela do Londýna, našla jsem si práci a místo k bydlení. Byt se nacházel v malém domku v přestavěných stájích za Sloane Street a sdílela jsem ho ještě se dvěma dalšími dívkami.

Pracovala jsem jako asistentka sekretářky Sidneyho Bernsteina, předsedy nakladatelské skupiny Granada Group. Vzít

tu práci mi poradila Mamaine. Šla jsem za ní na večeri do Stewart's Grove číslo 3, což byl okouzující domek, který patřil Celii. Se Sidneyem Bernsteinem se Mamaine znala a vyprávěla, že je okouzující. Protože existovalo pouto mezi ním a Mamaine a Arthurem, tu práci jsem přijala.

Kancelář byla v Granada House s výhledem na Golden Square. Sidney Bernstein měl podmanivé, neformální způsoby a sršel neúnavnou, neklidnou energií. Pracovat pro něj byla ohromná zábava. I když jsem se doslechla zvěsti o jeho výbušné povaze a následných hádkách, které otřásaly budovou, já sama jsem to nikdy nezažila. Když jeho hlavní sekretářka odjela na dovolenou, musela jsem veškerou agendu převzít já; měl se mnou i přes mé hrozné kiksy ohromnou trpělivost a neustále sršel dobrou náladou.

V listopadu mě do té naší malé stáje přišla navštívit Mamaine. Vyprávěla, že Arthur právě koupil farmu i s ostrovem na řece Delaware. Neustále jsem přemýšlela, jestli ho ještě někdy uvidím, a tahle zpráva mě doslova zdrtila; když má teď vlastní ostrov, v životě se do Evropy nevrátí. Na konci prosince za Arthurem odjela i Mamaine.

Jednoho pochmurného únorového rána, když jsem zrovna odcházela do práce, v hale na koberci ležel dopis s mou adresou. Byla na něm nalepená americká známka. Za chůze na autobusovou zastávku jsem ho otevřela a četla:

Tenhle dopis bude velké překvapením. S Mamaine jsme se rozhodli, že tě požádáme, jestli bys nechtěla přijet a zůstat s námi, dokud se nebudeme vracet do Evropy, což by mělo být asi tak v dubnu, pokud všechno půjde podle plánu.

Tahle nabídka samosebou není zcela nesobecká. V místech, kde žijeme, prostě nejde najít výkonnou a milou sekretářku, podobně jako ve Fontaine-le-Fort. Naplno jsem se teď pustil do

paměti a s tvojí pomocí bych mohl mít většinu hotovou za pár měsíců, když to budu diktovat přímo do tésnopisu. Je to nebeletristická kniha, takže by se to dalo dělat stejně jako dopisy a politická pojednání, jen tu nikoho nemám, na koho bych byl při práci tak zvyklý.

Následovalo pár odstavců o technických záležitostech cesty, letence a tak dále a končil: „No, říkal jsem ti, že budeš překvapená. Opravdu moc doufáme, že se ti ten nápad bude zamlouvat a že, protože čas a práce tlačí, přijedeš nejpozději včera.“

Hned téhož večera jsem odpověděla:

Milá Mamaine a milý Arthure,

ani nedokážu napsat, jaká je to nádherná zpráva. PROSTĚ TOMU NEMŮŽU UVĚŘIT! Od chvíle, co jsem dneska ráno našla ten dopis, doslova šílím nadšením a pobíhám po ulicích jako blázen – není divu, že se na mě lidi divně koukají, jak jsem si všimla! Rozhodně se vynasnažím, abych vás oba kromě práce nijak neobtěžovala.

Chápu, že čím dřív přijedu, tím dříve bude možné pokročit s tou knihou, takže se všechno snažím vyřídit a pospíchám, aby to bylo co nejrychleji. Dneska jsem místo oběda zašla na konzulát, abych zjistila, co potřebuju...

Bylo potřeba zařídit spoustu věcí a celých deset dní jsem čekala na návštěvnické vízum. Na americkém konzulátu se tvářili vážně, když jsem vysvětlovala, že účelem cesty je pracovat pro Arthura Koestlera, a musela jsem přísahat, že nejsem ani komunistka ani fašistka. Byla bych přísahala na cokoli.

Nikdy předtím jsem neletěla letadlem, a tak jsem z toho byla nadmíru rozrušená. Kdykoli jsem během těch deseti hektických dní jela autobusem, šla jsem nahoru a snažila jsem se usadit se na předním sedadle. Z výšky nad ulicí jsem sledovala dole pod sebou auta a lidi; v jakémsi denním snu jsem si představovala, že sedím v letadle, zatímco se autobus pomalu sunul ulicí. Když si na tu dětinskou hru vzpomenu, připadá mi, že právě tam má kořeny má neutuchající noční můra, která mě od té doby opakovaně sužuje: cestuju letadlem, které se vymklo kontrole; letí těsně nad ulicí plné lidí a po obou stranách se kolem mě s děsivou rychlostí míhají vysoké budovy.

Cesta vzduchem trvala dvanáct hodin a do New Yorku jsem dorazila brzy ráno. Město jsem zahlédla jenom letmo, když jsem taxíkem mířila na nádraží Pennsylvania Station. Mezi mrakodrapy se s podivnou, dutou ozvěnou rozléhaly sirény sanitek a policejních aut. Na nádraží jsem nasedla na vlak do Trentonu ve státě New Jersey. Snídala jsem a obědvala už v letadle, ale nyní jsem se pustila do druhé snídani, svého prvního amerického jídla. Vařené vejce podávali už oloupané a uložené ve sklenici a s ním podivnou přílohu, která se jmenovala kukuřičné lívance. Když vlak vyjel na venkov, dlouhá, hnědá, zimní tráva podél kolejí mi připomínala Jižní Afriku.

V Trentonu mě na nádraží čekal Arthur. Překvapilo mě, jak mi jeho přízvuk najednou připadal cizí. Toho jsem si nikdy nevšimla nebo jsem na to zapomněla? Neviděla jsem ho tak strašně dlouho, přes pět měsíců. K mému překvapení Arthur používal krátké americké „a“, přestože znělo podivně neamericky. Měl na sobě hnědou koženou bundu, takovou, jakou nosí motocyklisti. Pořídil si černý kabriolet

Cadillac, který působil aerodynamicky a elegantně ve srovnání s jeho starým černým citroěnem. Byla v něm elektrická tlačítka na otevírání okének a spouštění střechy. Smál se, že v tom autě jsou vymoženosti na všechno, jen majonézu to umíchat neumí.

Cesta na ostrov trvala tři čtvrtě hodiny. Po cestě si Arthur stěžoval na to, jak jsou Američané nevykonní. To mě hodně překvapilo. Američani přece určitě musí dělat všechno lépe než kdokoli jiný na světě. Vysvětlil mi, že to je klamná představa, hotový blud. Jsou dočista beznadějní a on na to naráží všude, ať hledá zedníka, nebo objednává nábytek či elektrické lampy.

Přejeli jsme přes úzký kanál. Byl krásný den, nebe bylo jako vymetené. Kousek od nás se objevila řeka, jejíž vody plynuly po mělkém, kamenitém dně. Arthur poznamenal, že se na ní nedá jezdit na lodi, ani v ní plavat. Úzký pás země mezi kanálem a řekou mu také patřil. Zabočil doprava na ocelový visutý most. Byl široký tak akorát, aby se na něj vešlo auto; dřevěná prkna na mostě hrozně rachotila, když po nich auto přejíždělo. Po mostě jsme překročili říční rameno, a už jsme byli na ostrově.

Pensylvánský holandský dům, postavený okolo roku 1824, měl stěny pobité bílými latěmi. Ze dvou stran dům obepínaly verandy a k řece se táhly trávníky. Od domu, který stál na jednom konci ostrova, vedla na protější stranu dlouhá, rovná, prkny vydlážděná cesta. Tam stála stodola a řada hospodářských budov. Na jaře kvetly ovocné stromy a všude rostla svída obalená hezkými, světlými, drobnými kvítky. Dům měl tři patra. To horní, až pod střechou, bylo Arthurovo království a skládalo se z ložnice, koupelny a jeho pracovny. Podobně jako ve Verte Rive i tady měl stůl u oken, z nichž měl výhled na řeku.